MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA
(GURISDIZZJONI KOSTITUZZJONALI)

ONOR. IMHALLEF
NOEL CUSCHIERI

Seduta tal-5 ta' Ottubru, 2005

Rikors Numru. 32/2002/1

Kawza fil-lista: 1

Patrick Mangion
Vs
Avukat Generali, u Kummissarju tal-Pulizija

Il-Qorti,

Rat ir-rikors prezentat minn Patrick Mangion li permezz tieghu ppremetta u talab hekk:

Illi b'sentenza tas-27 ta' Gunju 2002 fl-ismijiet "Il-Pulizija vs. Patrick Mangion" moghtija mill-Qorti tal-Magistrati (Malta), l-esponent gie kkundannat ghall-piena ta' prigunerija ghal zmien sena.

Illi huwa appella mis-sentenza fit-terminu preskritt mil-ligi.

Illi l-appell tieghu gie appuntat ghal nhar il-Hamis, 17 ta’ Ottubru 2002, fid-9.00 a.m.

Illi fis-16 ta’ Ottubru 2002 il-Pulizija arrestat lill-esponent u ressqitu quddiem il-Qorti tal-Magistrati (Malta) fis-17 ta’ Ottubru 2002, u, waqt li kien ghadu fil-kustodja tal-Pulizija, l-esponent gie mehud fil-Facilita’ Korrettiva ta’ Kordin u ghadu qed jinzamm hemmhekk sallum.

Illi ghalhekk, fis-17 ta’ Ottubru 2002, jigifieri, dakinhar li kellu jinstema’ l-appell tieghu quddiem l-Onorabbli Qorti ta’ l-Appell Kriminali, l-esponent kien fil-kustodja tal-Pulizija, senjatament l-Ispettur Anglu Caruana u ma thalliex jattendi ghal dan l-appell avolja l-Pulizija giet infurmata dwaru mir-rikorrent.

Illi meta ssejjah l-appell fid-9.05 a.m. u fl-10.00 a.m. l-appellant naqas li jidher u l-Onorabbli Qorti ta’ l-Appell Kriminali ddikjarat l-appell tieghu dezert. Barra minn hekk, huwa gie interpellat mir-Registratur tal-Qorti biex ihallas is-somma ta’ elfejn lira (LM2,000) rapprezentanti l-garanzija bi plegg ghad-dehra tieghu. Dan kollu gara avolja l-esponent ma kienx responsabbli ghan-nuqqas ta’ attendenza tieghu. Fil-fatt, huwa ghadu taht kustodja sallum.

Illi l-esponent ipprezenta rikors fit-23 ta’ Ottubru 2002 wara li rnexxielu jikkuntattja lill-avukat difensur tieghu bit-telefon. Izda t-talba ghal riappuntament ta’ l-istess appell giet michuda b’digriet moghti fis-27 ta’ Ottubru 2002 kemm ghaliex lehaq ghadda t-terminu perentorju ta’ erbat ijiem li taghti l-ligi sad-data meta gie pprezentat ir-rikors, kif ukoll ghaliex ma saritx dikjarazzjoni mahlufa mill-istess appellant quddiem ir-Registratur fl-istess terminu ta’ erbat ijiem preskritt mil-ligi.

Illi r-Registu tal-Qorti kien maghluq fil-jiem tas-Sibt, 19 ta’ Ottubru, u l-Hadd, 20 ta’ Ottubru, 2002, u ghalhekk it-23 ta’ Ottubru kien ir-raba’ jum tax-xoghol.

Illi l-esponent ma kienx f’posizzjoni li jissodisfa l-kundizzjonijiet imposti mil-ligi ghaliex ma kellux rajh

f'idejh, stante li kien u ghadu qed jinzamm taht kustodja tal-Pulizija, u, mill-hin li tressaq il-Qorti, fil-kustodja gewwa l-Facilita' Korrettiva ta' Kordin. Hija massima legali stabbilita illi "ad impossibilia nemo tenetur".

1. Illi l-applikazzjoni ta' l-artikolu 422 tal-Kodici Kriminali (Kap 9), fic-cirkostanzi tal-kaz tar-rikorrent, ikkreat ingustizzja, pregudizzju u telf ta' drittijiet, u ghalhekk tikkostitwixxi vjolazzjoni ta' l-artikolu 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta u ta' l-artikolu 6 ta' l-Ewwel Skeda tal-Kap 319, kif ukoll ta' l-artikolu 34 tal-Kostituzzjoni ta' Malta u ta' l-artikolu 5 ta' l-Ewwel Skeda tal-Kap 319 dwar il-Konvenzjoni Ewropea ghad-Drittijiet tal-Bniedem.

2. Illi in kwantu l-artikolu 422 tal-Kodici Kriminali ma jipprovdix ghal ebda eccezzjoni, deroga jew diskrezzjoni biex il-kaz tar-rikorrent, li kien u ghadu impedut milli jezercita d-dritt ghal-liberta', ma jwassalx ghal-imsemmija konsegwenzi drastici li r-rikorrent sab ruhu fihom in vista ta' l-impossibilta' fuq imfissra (i) li jipprezenta ruhu quddiem l-Onorabbli Qorti ta' l-Appell Kriminali dakinhar tas-smiegh ta' l-appell; u (ii) li jipprezenta ruhu fir-Registru ta' l-istess Onorabbli Qorti fi zmien erbat ijiem sabiex jaghmel id-dikjarazzjoni mehtiega mill-artikolu 422 tal-Kap 9, dina d-disposizzjoni tal-ligi tilledi d-drittijiet tar-rikorrent u tikkostitwixxi vjolazzjoni tal-principju ta' smiegh xieraq garantit mill-artikolu 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta u l-artikolu 6 ta' l-Ewwel Skeda tal-Kap 319, kif ukoll tal-protezzjoni minn arrest jew detenzjoni arbitrarja garantita mill-artikolu 34 tal-Kostituzzjoni ta' Malta u l-artikolu 5 ta' l-Ewwel Skeda tal-Kap 319.

Ghaldaqstant, l-esponent jitlob umilment illi din l-Onorabbli Qorti joghgobha taghmel dawk l-ordnijiet, tohrog dawk l-atti u taghti dawk id-direttivi li tqis xierqa sabiex twettaq u tizgura t-twettiq ta' l-artikoli hawn fuq imsemmija billi (a) tordna li l-esponent jitqieghed fil-posizzjoni li kien fiha qabel is-17 ta' Ottubru 2002 u tirriappunta l-appell tieghu ghas-smiegh, (b) thassar u tannulla d-digriet ta' deserzjoni moghti fis-17 ta' Ottubru 2002, (c) thassar u tannulla l-ordni dwar il-hlas tas-somma ta' elfejn lira (Lm2,000) bhala garanzija bi plegg ghad-dehra ta' l-imputat, kif ukoll

(d) thassar u tannulla d-digriet moghti fis-27 ta’ Ottubru 2002 li bih giet michuda t-talba tieghu biex l-appell jerga’ jitqieghed fuq il-lista sabiex jinstema’ u jigi deciz. Bl-ispejjez kontra l-intimati.

Rat ir-risposta tal-intimati u r-ragunijiet hemm indikati ghall-opposizzjoni taghhom ghat-talba tar-rikorrent;
Rat l-atti kollha tal-kawza;
Semghet ix-xhieda bil-gurament, u t-trattazzjonijiet tal-partijiet;
Ikkunsidrat;

Kwadru tal-fatti
Illi r-rikorrent appella minn sentenza moghtija mill-Qorti tal-Magistrati fis-27 ta’ Gunju 2002 fil-konfront tieghu, fejn kien gie kkundannat ghall-piena ta’ prigunerija ghal zmien sena. L-appell gie appuntant ghas-17 ta’ Ottubru 2002 fid-9.00 pm.

Illi fis-16 ta’ Ottubru 2002, gurnata qabel is-smigh tal-appell tieghu, ir-rikorrent kien gie arrestat mill-pulizija, u senjatament mill-Ispettur Angelo Caruana u fis-17 ta’ Ottubru, ghal habta tal-11.00 am ir-rikorrent, li kien patrocinat minn Avukat, kien tressq b’ arrest quddiem il-Qorti tal-Magistrati mixli b’ reat iehor.

Illi jirrizulta li dak in-nhar fis-17 ta’ Ottubru 2002, meta r-rikorrent kien ghadu mizmum that arrest, dana naqas li jidher ghas-smigh tal-appell tieghu, nonostante li kien gie msejjah kemm fid-9.05 am kif ukoll fl-10.00 am sabiex jidher. Rizultat ta’ dan, l-Onorabbli Qorti ta’ l-Appell Kriminali ddikjarat l-appell tar-rikorrent dezert bil-konsegwenza li l-piena ta’ sena prigunerija ghaddiet in gudikat, u fil-konfront tal-istess rikorrent gie attivat l-obbligu li jhallas lill-Gvern ta’ Malta s-somma ta’ Lm2,000 stante li “ghalkemm debitament notifikat inqast li tidher ghas-seduta.”[1]

---

[1] Dok.C – Ittra Assistant Registratur ta’ din l-Onor.Qorti – fol.8.

Illi sussegwentement fit-23 ta' Ottubru 2002 ir-rikorrent permezz tal-Avukat tieghu, ipprezenta rikors[2] quddiem l-istess Qorti ta' l-Appell Kriminali fejn, wara li ppremetta li fil-gurnata tas-smiegh ta' l-appell tieghu huwa "kien fil-kustodja tal-pulizija, senjatament l-Ispettur Anglu Caruana u ma thalliex jattendi ghal dan l-appell", talab li l-appell tieghu jerga' jitqieghed fuq il-lista sabiex jintema' u jigi deciz.

Illi din it-talba tieghu giet michuda f' dawn it-termini "Peress li dan ir-rikors ma giex prezentat fiz-zmien li taghti l-ligi, u lanqas ma gie akkumpanjat minn dikjarazzjoni mahlufa mill-istess appellant quddiem ir-Registratur".[3]

Illi, ghalkemm fir-rikors promotur ir-rikorrent sostna li huwa "ma thalliex jattendi ghal dan l-appell avolja l-pulizija giet informata dwaru mir-rikorrent"[4], fix-xhieda tieghu r-rikorrent iddipartixxa minn din il-versjoni tal-fatti, u sostna li huwa me kienx gie notifikat bil-gurnata tas-smigh. Infatti fid-deposizzjoni jammetti li huwa kien gideb u kien gideb ukoll lill-Avukat tieghu, u sostna li huwa ma kienx jaf bid-data tas-smiegh u sar jaf biha mill-ufficjali tal-habs dakinhar stess wara li l-appell mar dezert.

Konsiderazzjonijiet tal-Qorti

Illi l-ilment tar-rikorrent huwa fis-sens li l-applikazzjoni tal-Artikolu 422 tal-Kodici Kriminali "fic-cirkostanzi tal-kaz ikkreat ingustizzja, pregudizzju u telf ta' drittijiet" in vjolazzjoni tal-Artikoli 34 u 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta u l-Artikoli 5 u 6 tal-Konvenzjoni Ewropea [Kap.319]. Vjolazzjoni tal-istess drittijiet tirrizulta wkoll minn dak sostnut minnu li l-imsemmi artikolu tal-ligi "ma jipprovdix ghal ebda eccezzjoni, deroga jew deskrizzjoni …. ma jwassalx ghall-konsegwenzi drastici li sab ruhu fihom ir-rikorrent.."[5]

Illi l-imsemmi Artikolu 422, wara li jiddisponi li fil-kaz li l-appellant ma jidhirx fil-jum tas-smiegh ta' l-appell, l-appell

[2] Dok.D - fol.9
[3] Fol.10
[4] Fol.2 – sottolinear ta' din il-Qorti
[5] Fol.3

tieghu jinghadd dezert, jaghti s-segwenti rimedju "imma fuq rikors ta' l-appellant, ipprezentat fi zmien erbat ijiem mill-gurnata fuq imsemmija, flimkien ma' dikjarazzjoni mahlufa mill-istess appellant quddiem ir-registratur li, minhabba mard jew ghal raguni ohra indipendenti mill-volonta' tieghu, fir-rikors imsemmija espressament, hu ma setax jidher fil-gurnata fuq imsemmija, il-qorti taghti gurnata ohra ghas-smiegh ta' l-appell.."[6]

Minn dan johrog car li l-ligi taghti rimedju sabiex l-apellant jista' jissana l-posizzjoni tieghu billi jipprezenta rikors fi zmien erbat ijem flimkien ma' dikjarazzjoni mahlufa li l-assenza tieghu kienet dovuta ghal mard jew "ghal raguni ohra indipendenti mill-volonta' tieghu"

Illi fil-meritu r-rikorrent spjega li meta huwa sar jaf bid-digriet ta' dezerzjoni huwa pprova jikkomunika mal-Avukat tieghu u rnexxielu jikkuntatjah proprju fil-23 ta' Ottubru 2002, meta kien lahaq skada t-terminu ta' erbat ijiem. Di fatti t-talba kienet giet rifjutata mill-Qorti stante li r-rikors kien gie pprezentat fuori termini, u wkoll peress li ma kienx akkumpjanat bid-dikjarazzjoni mahlufa kif jesigi l-Artikolu in disamina.

In propositu hija relevanti x-xhieda ta' PS 1211 Richard Zammit fejn qal fis-17 ta' Ottubru 2002, xi kwarta wara li r-rikorrent kien iddahhal il-habs [stante li l-Qorti tal-Magistrati ma kienitx akkordatlu l-helsien mill-arrest preventiv], huwa kien irceva telefonata mir-Registratur tal-Qorti Kriminali li dak in-nhar l-appell tar-rikorrent kien mar dezert peress li ma kien deher ghas-smiegh. L-istess xhud jghid li huwa baghat ghar-rikorrent u staqsieh kienx jaf li kellu l-appell dakinhar. Ir-rikorrent irrispondih fl-affirmattiv, u sostna li ma telghax il-Qorti minhabba l-Ispettur Anglu Caruana. Ix-xhud ikompli jghid: "Wara ftit informajt wkoll lil Patrick Mangion lighandu erbat ijiem cans biex jaghmel rikors fir-Registru tal-Qorti Kriminali fejn jghid ir-raguni ghaliex ma telghax dak in-nhar il-Qorti."[7]

[6] Sottolinear ta' din il-Qorti
[7] Fol.38

Illi minn naha tieghu l-Ispettur Anglu Caruana fid-depozizzjoni tieghu cahad l-allegazzjoni tar-rikorrent fil-konfront tieghu, u zied jghid li kieku kien jaf li r-rikorrent kellu l-appell dakinhar tal-prezentata tieghu quddiem il-Qorti tal-Magistrati, ma kien hemm xejn x'josta li jakkompanjah quddiem il-Qorti Kriminali.

F' dan l-istadju huwa opportun li jigi osservat li l-Qorti tikkonsidera attendibbli l-versjoni tal-fatti kif esposti mill-Ispettur Angelo Caruana kif ukoll mix-xhieda ta' Ps.1211 Richad Zammit; u dan b' kuntrast mar-rikorrent li wera li hu bniedem inaffidabbli u li minghajr skruplu jimmanipula l-fatti b' tentattiv li jpingi stampa ta' sitwazzjoni li ma tikkorrispondix mal-verita' bl-isperanza li jottjeni vantagg ghalih. Di fatti dana ex admissis gideb lill-ufficjali tal-habs kif ukoll lill-Avukat tieghu meta allega li ma thalliex jattendi ghas-smigh ta' l-appell mill-Ispettur Angelo Caruana; u kien indifferenti ghall-konsegwenzi li allegazzjoni bhal din seta' kellha fuq l-imsemmi Spettur. Anke mix-xhieda tal-Ispettur Jeffrey Azzopardi timmanifesta ruhha l-attitudini ta' manipulazzjoni da parti tar-rikorrent bi sforz li jeludi l-gustizzja kriminali.

Illi tenut kont tas-sottomissjonijiet maghmula mir-rikorrent, kemm fir-rikors promotorju kif ukoll fit-trattazzjoni tieghu, huma opportuni s-segwenti osservazzjonijiet:

[1] Illi r-rikorrent jghid li huwa ma pprezentax ir-rikors fiz-zmien stipulat mill-Artikolu 422 tal-Kodici Kriminali ghax "ma kellux rajh f' idejh" peress li kien qed jinzamm fil-kustodja gewwa l-Facilita' Korrettiva ta' Kordin. Huwa jinvoka l-massima legali "*ad impossibilia nemo tenetur*."

In propositu l-Qorti tosserva li l-fatt li r-rikorrent kien mizmum that arrest kemm fil-gurnata tas-smigh ta' l-appell kif ukoll matul il-perijodu sussegwenti ta' erbat ijiem, <u>ma kien ta' ebda ostakolu</u> ghall-esercizzju tad-drittijiet tieghu that l-imsemmi Artikolu. Mill-provi jirrizulta li [a] kieku r-rikorrent informa lill-Ispettur Anglu Caruana li dak in-nhar tal-prezentata huwa kellu l-appell tieghu, dana kien jassigura li r-rikorrent jidher ghas-smiegh ta' l-appell; multo magis meta dakinhar stess, albeit aktar tard, r-

rikorrent kien ser jitressaq quddiem il-Qorti tal-Magistrati; [b] illi dakinhar stess, meta rritorna lura l-habs, huwa kien gie informat minn PS1211 Richard Zammit li l-appell tieghu kien mar dezert, u li allura kellu erbat ijiem sabiex jipprezenta r-rikors kontemplat fl-istess Artikolu. Din kienet gurnata tal-Hamis. Izda nonostante li r-rikorrent allura kien jaf li kellu erbat ijiem sabiex jissana l-posizzjoni tieghu, dana halla l-perijodu jghaddi, u kien biss fis-sitt jum li, permezz tal-Avukat tieghu pprezenta r-rikors opportun, izda monk fil-ligi, stante li ma' prezentax kontestwalment id-dikjarazzjoni mahlufa kif jesigi l-Artikolu precitat.

Il-Qorti tosserva li mhux talli r-rikorrent li kien that il-kustodja tal-pulizija seta' jesercita d-drittijiet tieghu emanenti mill-Artikolu 422, izda sahansitra ufficjal tal-habs kien informah bid-dritt tieghu li jipprezenta rikors rimedjali. Il-fatt li r-rikorrent baqa' passiv u halla l-perijodu jiskadi – *imputet sibi*, u ma jista' jwahhal f' hadd hlief fih innifsu.

Il-Qorti tosserva ulterjorment li jekk verament ir-rikorrent prova inutilment jikkomunika mal-Avukat tieghu, huwa kellu rimedji ohrajn; izda zgur ma kienx gustifikat li jhalli t-terminu jiskadi nutilment. Barra minnhekk, jigi rilevat li, ghalkemm fir-rikors promotorju huwa ddikjara li ma rnexxielux jirrintraccja lill-Avukat qabel it-23 ta' Ottubru 2002, ma hemm ebda accenn ghal dan il-fatt fid-depozizzjoni tieghu quddiem din il-Qorti. Inoltre mill-provi ma rrizultax li d-difensur tieghu f' dak iz-zmien kien imsiefer.

Jigi osservat ukoll, in propositu, li fid-digriet li bih giet michuda t-talba tieghu ghar-riappuntament tal-appell, gie specifikat li t-talba kienet qeda tigi michuda wkoll minhabba li ma gietx prezentata d-dikjarazzjoni mahlufa kif rikjest mill-imsmemmi artikolu; mankanza din li ghaliha ma nghatat ebda spjegazzjoni mir-rikorrent.

Mill-premess jirrizulta car li s-sitwazzjoni li qed jilmenta minnha r-rikorrent kienet dovuta mhux minhabba l-applikazzjoni tal-Artikolu 422, izda minhabba n-nuqqas da parti tieghu li jinforma lill-pulizija bid-data tal-appell, u b'

aktar qawwa, in-nuqqas tieghu li jaderixxi mat-termini tal-istess artikolu. Dawn in-nuqqasijiet da parti tar-rikorrent kienu dovuti mhux minhabba xi cirkostanzi li huwa ma kellux kontroll fuqhom, kif qed isostni hu, izda ghan-nonkuranza tieghu u negligenza grossolona tieghu.

Illi rigward is-sottomissjoni tar-rikorrent indikata that il-partita [2] fir-rikors promotorju, il-Qorti tosserva li, ghal kuntrarju ta' dak sostnut minnu, l-Artikolu 422 jghati rimedju ghal min jonqos li jidher ghar-ragunijiet indipendenti mill-volonta' tieghu. Dan ir-rimedju huwa necessarjament, minhabba l-istabilita' u c-certezza tal-gudizzju, limitat b' terminu; liema terminu ma giex osservat mir-rikorrent, mhux minhabba cirkostanzi li ma kellux kontroll fuqhom, izda minhabba non kuranza da parti tieghu li halla l-perijodu jghaddi inutilment u dan meta l-ufficjal tal-habs dak in-nhar stess fis-17 ta' Ottubru gibdilu l-attenzjoni ghal dan id-dritt kontemplat fl-imsemmi Artikolu.

Dan premess u kkunsidrat il-Qorti ma tirravisax ksur tad-drittijiet fundamentali tar-rikorrent kif pretiz minnu fir-rikors tieghu, izda tirravvisa nuqqas tal-istess rikorrent li jsegwi d-dettami tal-ligi dovut ghal non kuranza u traskuragni tieghu. Ghaldaqstant it-talbiet tieghu mhumiex gustifikati u qed jigu respinti.

Decide

Ghal dawn il-motivi tiddecidi billi tichad it-talbiet tar-rikorrent bl-ispejjez.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------